УДК 378:378.026:687.016
DOI: http://doi.org/10.5281/zenodo.2172257

КАТЕРИНА РЯБЧИКОВА
ORCID: https://orcid.org/0000-0002-3086-5975
(Харків)

МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ДИЗАЙНЕРІВ ОДЯГУ

Розроблена модель формування міжкультурної компетентності у студентів напряму дизайн моди. Розглядаються основні компоненти цієї моделі. Аналізується зміст підготовки у напрямку забезпечення основних дескрипторів міжкультурної компетентності у вигляді структурованої системи дисциплін, різнорівневих інтеркультурних практиках. Визначені форми, методи, засоби навчання, переважно у вигляді інтеркультурних інтерактивних онлайн семінарах і міжнародних проектах.

Ключові слова: *інтеркультурна компетентність, дизайн моди, дескриптори, культурний інтелект, модель формування компетентності.*

Постановка проблеми. Одним із основних завдань, що стоїть перед процесом навчання дизайнерів одягу є підготовка спеціалістів для досягнення лідерства моди [1]. При цьому мода, як і інші аспекти життєдіяльності, набуває глобального характеру і вимагає відповідних компетентностей у спеціалістів.Підготовка спеціалістів за напрямком «Дизайн моди» розвивається у більшості країн світу, у тому числі в Україні.

Процес проектування модного одягу беззаперечно повинен базуватися на загальних підходах, національних культурних традиціях. В умовах всесвітньої глобалізації в останній час набуває міжнаціонального і міжкультурного характеру. Даний процес визначає необхідність формування нової групи компетентностей фахівця, які в іноземних джерелах одержали найменування інтеркультурних.Формування даних компетентностей вимагає певної модернізації системи підготовки фахівців, зокрема визначення необхідної структури навчального процесу. Структура навчального процесу уявляє з себе систему, що включає ряд компонентів. На всіх етапах система навчального процесу повинна бути направлена в дві сторони і обов'язково включати як педагога, так і суб'єкта навчання.

В нашому випадку будемо аналізувати структуру підготовки спеціалістів в галузі дизайну одягу в напрямку формування інтеркультурної компетентності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика інтеркультурної компетентності є напрямом дослідження багатьох закордонних авторів. Зокрема, в [2-3] окреслені загальні проблеми формування інтеркультурної компетентності. В ряді публікацій визначені основні компоненти системи формування такої компетентності. Зокрема, доведена доцільність, а в деяких випадках і необхідність розробки міжнаціонального навчального плану [4] в напрямку виховання глобального студента [5]. Розглянута необхідність організації міжнародних практик у різних формах [6]. Досліджені результати інтерактивних онлайн зустрічей студентів [7]. Розглянуті можливості організації глобальних студентських команд для розв'язання певних інтеркультурних проблем [8].

У той же час, в зазначених роботах окремі елементи розглядаються без їх взаємного зв'язку, загальна система формування інтеркультурної компетентності досі не розроблена. Впровадження цих методів в систему підготовки дизайнерів моди досліджений недостатньо. Окремі досліджені публікації [9-10] носять фрагментарний характер і не можуть бути рекомендовані для розробки реальних рекомендацій для освітнього процесу.

В Україні проблематика формування міжкультурної компетентності тільки починає розвиватися, публікації з цього напряму носять поки що пошуковий характер [11-12]. У роботах, присвячених підготовці дизайнерів одягу, у ряді випадків дійсно аналізуються культурні складові, хоча у більшості випадків мається на увазі дійсно важлива задача впровадження основ національної культури [13-14]. У той же час міжкультурні особливості підготовки дизайнерів практично не розглядаються.

Все це визначає напрям даної роботи щодо створення системи формування даної компетентності.

Мета статті: визначити структуру інтеркультурної компетентності для підготовки спеціалістів у сфері дизайну одягу, на основі аналізу складових дескрипторів синтезувати загальну модель її формування.

Виклад основного матеріалу дослідження. В структурі цільового компоненту повинен спостерігатися напрям розв'язання протиріччя, що виникло в освіті України в останній час. Перш за все треба відзначити сучасні вимоги до мобільності з огляду на загальносвітові прагнення України. Дані вимоги з іншого боку мають досить високі можливості для реалізації, обумовлені збільшенням відкритості різних країн, можливостями вільного транскордонного переміщення, легкості міжнаціонального спілкування за допомогою сучасних засобів комунікації, збільшенням кількості країн з можливостями безвізового відвідування для громадян України.

Традиційно, вища освіта України мала досить яскраво виражений технічний напрям. У той же час загальносвітові тенденції свідчать про зсув структури освіти в гуманітарний бік. Наприклад, у роботі [15] показана актуальність процесів гуманітаризації для навчання висококваліфікованих інженерів. Студенти технічних університетів повинні набувати гуманітарні знання для реалізації місії науки і техніки в житті людства і для визначення власного місця в реалізації цього процесу. В роботі [16] автори підіймають проблему зв'язку технічних і гуманітарних знань в розвитку культури XXI сторіччя. Рішення соціокультурних проблем вимагає достатнього рівня гуманізації і гуманітаризації.

Однією з яскравих галузей взаємопроникнення технічної і гуманітарної складової є сфера виготовлення одягу. В освіті пов'язаній з цим напрямом, послідовно спостерігається питомої ваги спеціальностей, пов'язаних з дизайном одягу порівняно з технічними спеціальностями шиття. Сюди додаються тенденції збільшення національно-культурних рис в проектуванні одягу [17-18].

Розширення сфери дизайну одягу в освіті, підвищення цікавості до національних мотивів в одязі передбачає необхідність розширення інтеркультурної складової в даному сегменті з метою взаємозбагачення культур, пошуку нових джерел для натхнення. Можливість даного розширення визначається як загальними глобальними змінами, можливостями особисто вивчати культуру одягу іншої країни, так і широким впровадженням нових автоматизованих методів проектування одягу, які значно скорочують процес створення одягу, у тому числі з використанням нових культурних підходів.

В Українській інженерно-педагогічній академії підготовка майбутніх дизайнерів в напрямку формування інтеркультурної компетентності проводиться з використанням договорів про співробітництво з рядом навчальних закладів Європи (Словаччина, Чехія), Азії (Індія), Африки (Ефіопія), що визначає можливість реального формування міжкультурних компетентностей з врахуванням міжнародних практик.

Зазначені фактори визначають протиріччя, яке демонструє необхідність і можливість створення моделі формування інтеркультурної компетентності в Україні в сучасних умовах (рис.1).

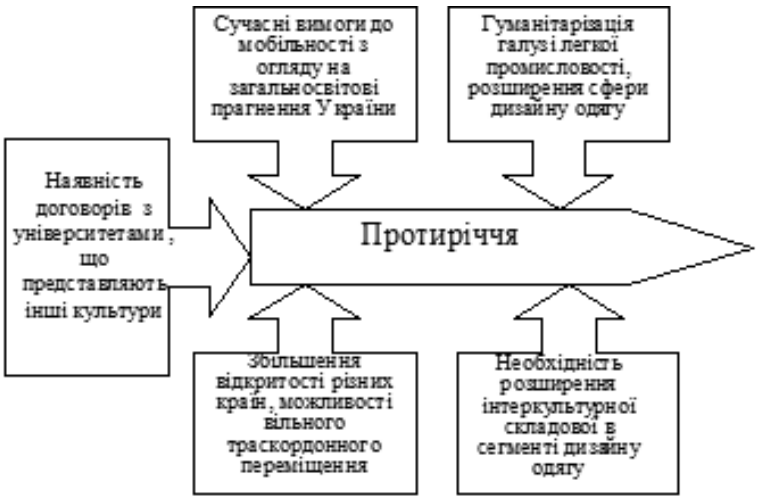

Рис.1. Актуальність формування міжкультурної компетентності фахівця в галузі дизайну одягу

Визначене протиріччя дозволяє окреслити мету формування зазначеної компетентності – сформувати систему здібностей для забезпечення міжкультурної взаємодії спеціаліста дизайну одягу.

При досягненні даної мети необхідно враховувати сучасні підходи до освіти, що у загальноєвропейському проекті «Тьюнинг» [19] пов'язується, насамперед, з формуванням необхідних компетентностей у вигляді системи здібностей. Згідно [20] «компетентність – це основні характеристики, які дозволяють виконувати роботу, для належного виконання якої особа потребує знань та навичок, необхідних для встановлених обов'язків».

Незважаючи на гуманітарний уклін спеціальності «Дизайн одягу», результати навчання повинні бути направлені на розв'язання практичних цілей – виготовлення конкурентоспроможного якісного одягу.

До інноваційних методів освіти поряд з компетентнісним можна віднести технологічний, який в англомовних виданнях означається, як Design Thinking (DT) [21]. Зокрема, в організації технологічного підходу пропонується концептуальний фон «Проектування та дизайн мислення» , що заснований на результатах європейського проекту D-Think, розробленого в період з 2014 по 2017 рік.

У будь-якому разі, процес формування інтеркультурної компетентності повинен включати в себе ряд елементів, що у комплексі розв'язують загальну задачу. Цей факт передбачає розглядання даний процес як систему, що являє сукупність елементів. Системний підхід, таким чином, повинен бути складовим елементом при створенні загальної моделі [22].

Стимулювально-мотиваційний компонент загальної моделі формує позитивну направленість навчального процесу, забезпечує інтерес, спонуку до навчання. В моделі формування інтеркультурної компетентності виділимо три рекурентні складові мотивів, що випливають один з одного. Основні потреби особи при цьому можна визначати, як потреби до пізнання нового, спілкування з людьми різних культур і спеціальностей.

Загальні мотиви – це тяга до пізнання корисних здібностей, прагнення оволодіти вміннями, навчитися і зрозуміти сутність професійних підходів. До цих же мотивів можна віднести культурологічні мотиви до пізнання культури своєї країни і інших споріднених культур, емоційні потреби до вивчення зразків культури і мистецтва різних країн і епох.

Спеціальні професійні мотиви передбачають можливість професійної реалізації в умовах різних культур і країн, продемонструвати в цих умовах свою професійну цінність і потребу.

Змістовний компонент формування інтеркультурної компетентності у свою чергу включає ряд елементів. Основним документом, що відображає зміст освіти, є навчальний план. При впровадженні інтеркультурних заходів він може набути певних змін. У випадку двобічних домовленостей з університетом-партнером з іншою культурою такий план може набути локальних змін. Більшість дослідників вважає, що формування інтеркультурних компетентностей повинно бути пов'язане, насамперед, з створенням інтернаціонального навчального плану [23-24].

Аналіз даних свідчить про багатокомпонентний склад напрямів формування інтеркультурної компетентності. Першою обов'язковою складовою повинно бути достатнє, а краще вільне володіння іноземною мовою. В інтернаціональних навчальних планах іншомовна компетентність передбачає формування нових підкомпетентностей, що включають як мовні, так і комунікативні здібності [25].

Найбільш поширеною іноземною мовою міжнаціонального спілкування є англійська. Термін EFL (English as a Foreign Language) означає визначення підходів до вивчення англійської мови як іноземної [26]. Інтернаціональний навчальний план, таким чином, повинен обов'язково включати елементи EFL. При цьому формування мовних комунікаційних компетентностей повинно розвиватися від загальних підходів до професійно орієнтованих, що передбачає наступність у навчальних курсах Іноземна мова(загальна компетентність) – Іноземна мова професійного спілкування (загально професійна компетентність) – Мовна практика за кордоном (спеціальна професійна компетентність). Враховуючи дану схему формування складових компетнтності, можна розглянути інші складові.

Звичайно, тільки мовної складової недостатньо для ефективного спілкування, особливо за кордоном з представниками іншої культури. Мовна компетентність демонструє потенційну можливість до спілкування з представниками іншої культури. Для демонстрації готовності до такого спілкування необхідно ввести цикл комунікативно-психологічних дисциплін, зокрема таких, що формують навички міжособистісного спілкування серед студентів різних культур [27], що забез-

печується, зокрема посиленням соціально-психологічної підготовки студентів [28]. Однією з необхідних рис фахівця, що працює в галузі інтеркультурної комунікації, повинно бути формування культурного інтелекту [29]. Концепція культурного інтелекту визначає формування загально професійних інтеркультурних здібностей [30] і вимагає набуття знань і умінь, що стосуються рідної культури, всесвітньої культури і мистецтва. Останнім рівнем формування інтеркультурної компетентності повинен бути комплекс дисциплін, що формує специфічно професійні здібності.

Таким чином, змістовний компонент формування інтеркультурної компетентності дизайнерів одягу має яскраво виражений матричний характер, що має основні рівні з мовної, психологічної комунікативної компетентності, рівень культурного інтелекту і спеціально професійний рівень. З іншого боку, в часі кожен з них розвивається від загальних здібностей, загальнокультурних, специфічних компетентностей (рис.2).

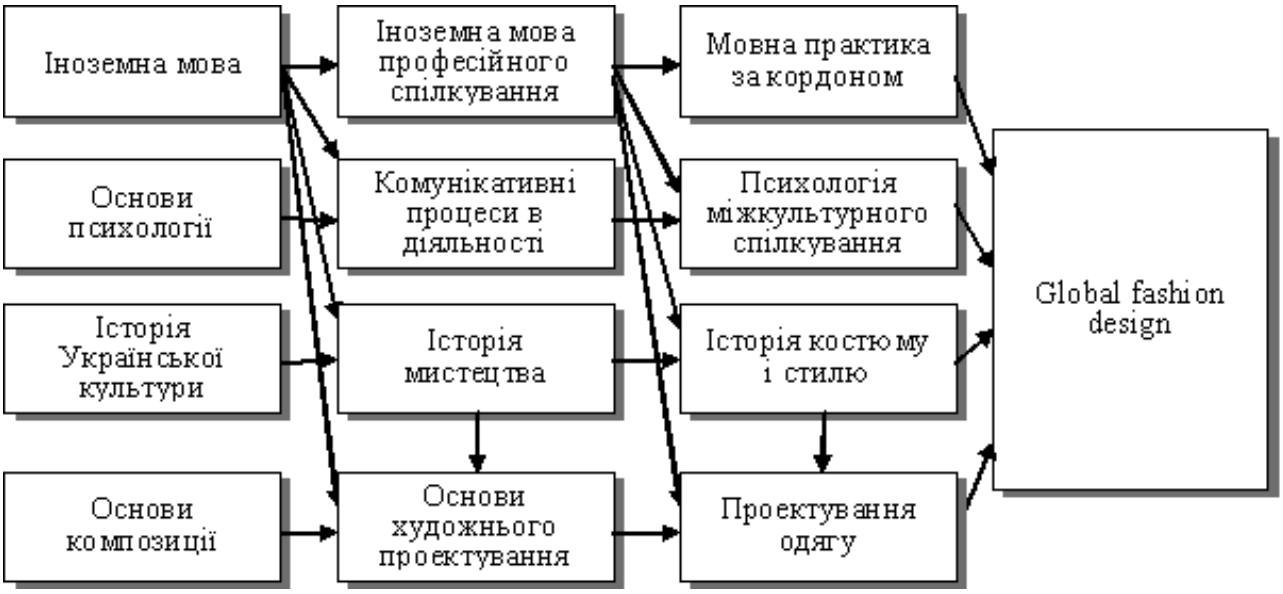

Рис.2. Змістовний компонент формування міжкультурної компетентності дизайнерів одягу

Одним з найбільш цінних складових змістовного компоненту є практична підготовка фахівців дизайну моди з метою формування міжкультурної компетентності. В пропонованій моделі пропонується наступна рекурентна схема практичної підготовки (Рис.3). Перший етап передбачає короткочасні ознайомчі практики за кордоном, в процесі яких студенти знайомляться з організацією освіти і виробництва за кордоном, одночасно одержують відомості щодо особливостей культури різних країн. Прикладом такої практики можуть бути поїздки студентів Української інженерно-педагогічної академії в Ліберецький технічний університет. Паралельно з відвідуванням університету студенти знайомляться з чеською і німецькою культурами, спілкуються з чеськими студентами. Етнокультурні практики в Україні або за кордоном розширюють культурний інтелект з дослідження своєї культури, або культури інших країн, визначають необхідність порівняння, знаходження спільних і відмінних рис. Професійні мовні практики за кордоном передбачають, зокрема, більш активну участь практикантів з України в комунікаційному процесі з представниками інших культур. На наш погляд, найбільші комунікаційні навички можна одержати в процесі педагогічної практики під час передачі інформації учням іншої культури. При цьому студент на практиці одержує цілий комплекс здібностей, пов'язаний з використанням особливостей своєї та іншої культури, особливостей комунікації тощо. Прикладом такої практики може бути досвід співробітництва Української інженерно-педагогічної академії зі спеціальною школою Прешова (Словаччина). Українські студенти спеціальності «Професійна освіта. Дизайн» проходили педагогічну практику з учнями цієї школи, що набували схожі спеціальності. Слід відзначити, що рівень міжкультурної компетентності підвищувався як у українських студентів, так і у словацьких учнів.

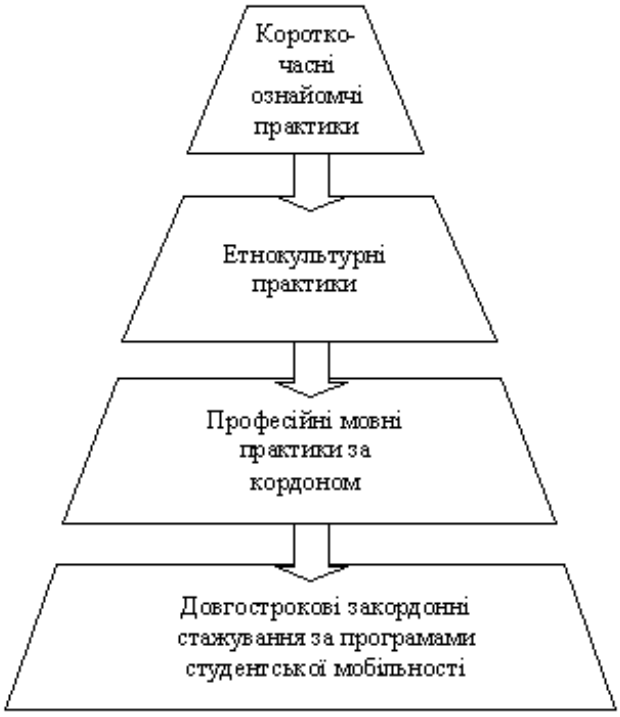

Рис.3. Рівні практичної підготовки при формуванні інтеркультурної компетентності дизайнера одягу

Професійну культурну компетентність на вищому рівні забезпечують довгострокові стажування. Такі стажування можуть бути організовані за допомогою бази студентських стажувань AIESEC, зокрема, в спеціалізованих академіях дизайну Індії або Шрі-Ланки.

За даними Єврокомісії поняття компетентності уточнено в напрямку формування системи дескрипторів [31]. Такі дескриптори, зокрема, включають знання, уміння, комунікації, автономність і відповідальність. В таблиці 1 відображена динаміка розвитку дескрипторів окремими складовими інтеркультурної компетентності. Слід відзначити, що комунікативно мовна складова набуває свого максимуму в рівні дескриптора, що характеризує уміння, комунікативно-психологічна – в рівні дескриптора, що характеризує комунікації, культурний інтелект – в рівні дескриптора, що характеризує автономність. Професійна інтеркультурна складова повинна зростати від дескриптора до дескриптора і набуває максимального значення на останньому дескрипторі «відповідальність», що визначає можливість практичної реалізації інтеркультурної компетентності в дизайн продукти одягу іншої культури, що спроможні конкурувати з продуктами натуральних фахівців.

Рисунок 4 графічно відображає описаний процес.

Таблиця 1

Забезпечення дескрипторів інтеркультурної компетентності різними складовими

Складові інтеркультурної компетентності	Знання	Уміння	Комунікації	Автономність	Відповідальність
Комунікативно - мовна	***	****	***	**	*
Комунікативно-психологічна	**	***	****	**	**
Культурний інтелект	**	**	***	****	***
Професійна інтеркультурна	*	**	***	****	*****

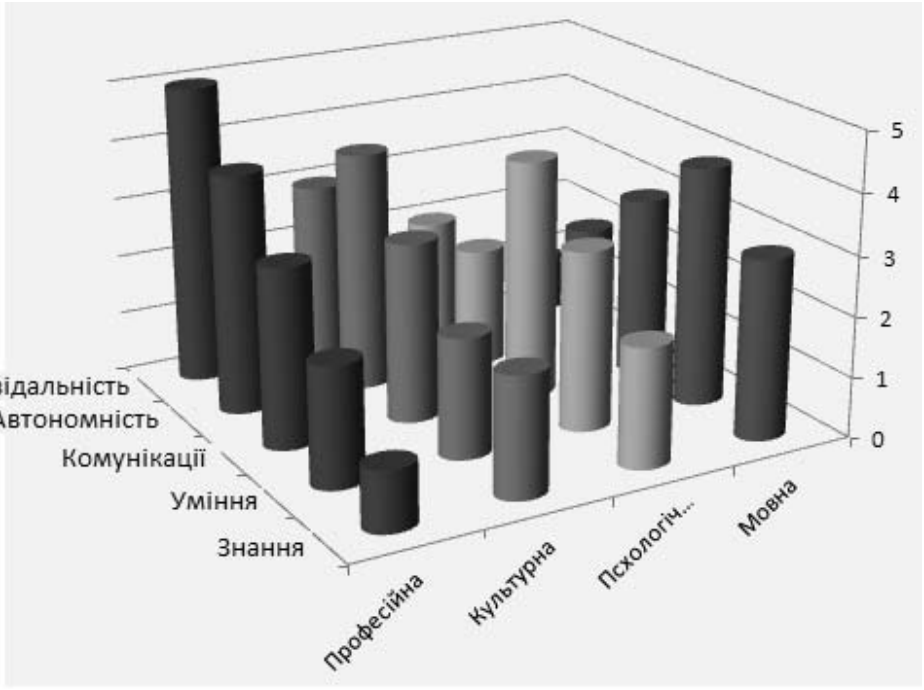

Рис.4. Динаміка забезпечення дескрипторів інтеркультурної компетентності фахівця в галузі дизайну одягу

Операційно-діяльнісний компонент моделі формування інтеркультурної компетентності визначає методи, форми і засоби навчання. На наш погляд, формування інтеркультурної компетентності фахівця в галузі дизайну одягу вимагає поряд з відомими нові інноваційні методи і форми навчання. На етапі підготовки до формування компетентності пропонується організовувати моделювання реальних міжкультурних ситуацій, які можуть виникнути, курсові проекти з напрямку проектування одягу повинні мати практичне спрямування з врахуванням особливостей інших культур, ділові міжкультурні ігри з представниками інших культур в межах проведення занять в віртуальному просторі. Пропонується проводити інтерактивне навчання в умовах міжкультурної групи, організовувати міжкультурні практики за кордоном.

Для цих цілей необхідно використовувати певне матеріальне забезпечення, зокрема, клас для відео конференцій з мультимедійним забезпеченням, реальні предмети одягу різних культур, моделі, обладнання для тривимірного проектування тощо.

Контрольно-регулювальний компонент повинен враховувати структуру компетентності у вигляді необхідних дескрипторів і контролювати кожен з них (знання, уміння, комунікації, автономність, відповідальність), при цьому рівень дескрипторів повинен визначати реальне досягнення результату в напрямі створення одягу з урахуванням особливостей інших культур.

Оцінково-результативний компонент повинен охоплювати як традиційну систему оцінювання (тести, заліки, тести, опитування), так і інноваційні, засновані на експертному оцінюванні, причому у ряді випадків у якості експертів можуть виступати студенти-представники інших культур (наприклад у випадку інтерактивного заняття в онлайн режимі), або викладачі з інших країн і культур.

Одним із можливостей оцінювання може також бути рівень впровадження міжкультурних особливостей в процесі розробки одягу з інтеркультурними особливостями. Здіснений аналіз порядку і особливостей формування інтеркультурної компетентності фахівців дизайну одягу дозволив синтезувати загальну модель у вигляді структури, показаної на рис.5.

Слід відзначити, що модель має вигляд рекурентно-циклічного алгоритму з зворотними зв'язками, який дозволяє на кожному етапі формування компетентності вносити корективи згідно досягнутого результату.

Висновки. Розроблена модель формування міжкультурної компетентності дозволяє підвищити ефективність підготовки спеціалістів в галузі дизайну одягу в напрямку їх можливої роботи в глобалізованому світі в умовах інших культур. Цільовий компонент моделі визначається сучас-

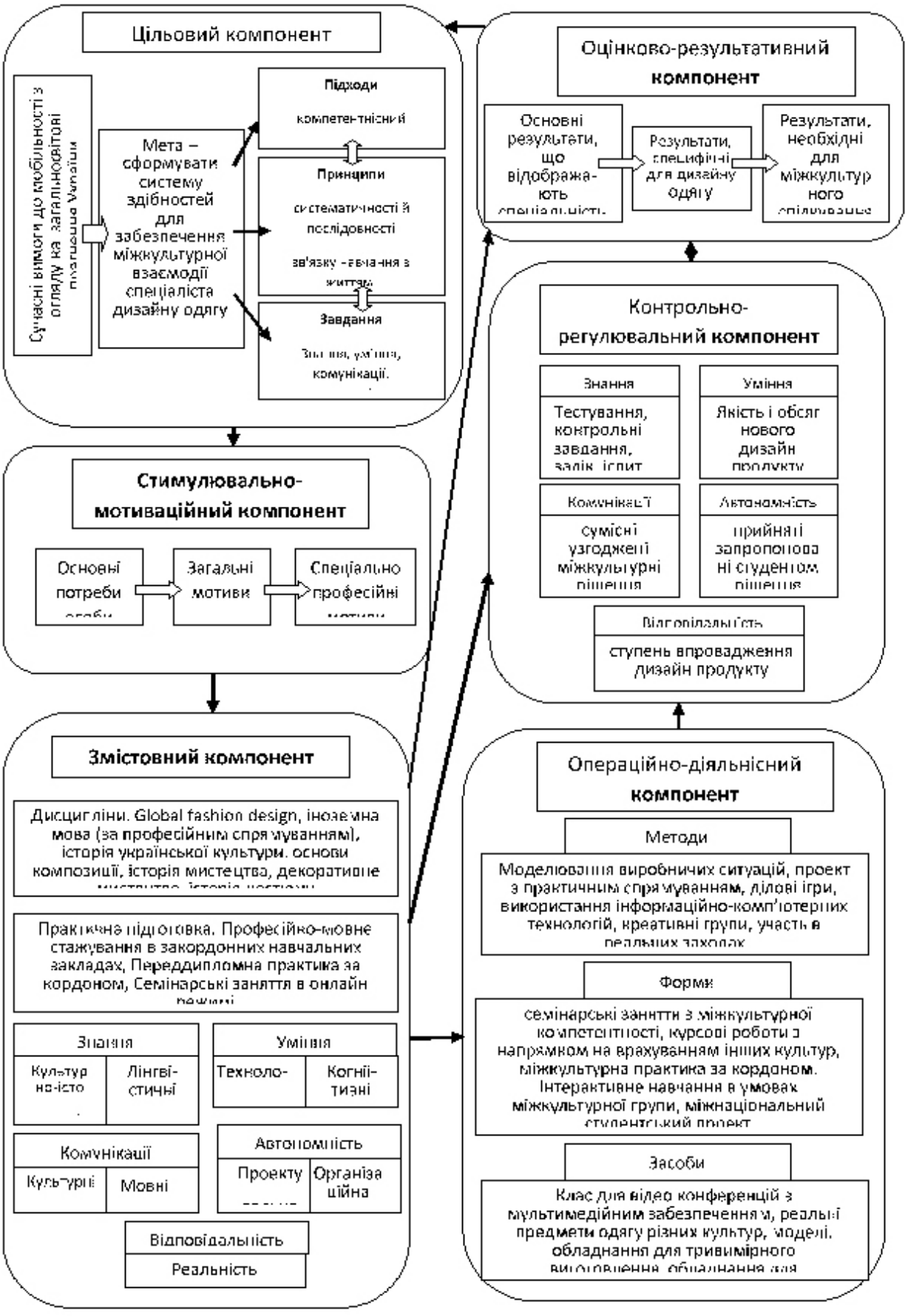

Рис.5 – Модель формування міжкультурної компетентності

ними вимогами до мобільності з огляду на загальносвітові прагнення України. Стимулювально-мотиваційний компонент включає основні потреби особи, загальні і професійно специфічні мотиви. Змістовний елемент передбачає ряд дисциплін, що можуть бути структуровані по рівням і призначенню у вигляді прямокутної матриці, рівні практичної підготовки, що алгоритмізовані за порядком формування міжкультурної компетентності, дескриптори міжкультурної компетентності, що включають знання, уміння, комунікації, автономність, відповідальність. Операційно-діяльнісний компонент моделі формування інтеркультурної компетентності визначає методи, форми і засоби навчання і заснований, насамперед, на інноваційних підходах, зокрема інтерактивних онлайн зустрічах студентів, проведення міжкультурних ділових ігор, організація міжнаціональних проектів. Основою оцінково-результативного компоненту повинне стати експертне оцінювання, причому у ряді випадків таке оцінювання може бути організоване студентами іншої культури в процесі інтеркультурного спілкування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Lang C., Armstrong C.M.J. Fashion leadership and intention toward clothing product-service retail models // Journal of Fashion Marketing and Management .-2018.-22(4).- p. 571-587
2. Deardorff D.K., Arasaratnam-Smith L.A. Intercultural competence in higher education: International approaches, assessment and application Intercultural Competence in Higher Education: International Approaches, Assessment and Application/ London and New York: Rotledge. Taylor&Francis group.-2017.- 312p.
3. Lantz-Deaton C. Internationalisation and the development of students' intercultural competence // Teaching in Higher Education.-2017.-22(5).- p. 532-550
4. Betty Leask Internationalizing the Curriculum (Internationalization in Higher Education Series London: Rotledge. Taylor&Francis group.-2015.- 128 p.
5. David Killick Developing the Global Student: Higher education in an era of globalization (Internationalization in Higher Education Series). London, United Kingdom: Taylor & Francis Ltd.-2014.- 214 p.
6. Lang C., Cacciattolo M., Kidman G. The global education practicum: perspectives from accompanying academics // Asia-Pacific Journal of Teacher Education.-2017.- 45(2).- p. 145-161
7. Hua Z., Handford M., Young T.J. Framing interculturality: a corpus-based analysis of online promotional discourse of higher education intercultural communication courses // Journal of Multilingual and Multicultural Development.-2017.- 38(3).-p. 283-300
8. Henderson L.S., Stackman R.W., Lindekilde R. Why cultural intelligence matters on global project teams // International Journal of Project Management.-2017.- 36(7).- p. 954-967
9. Ribeiro M., Simões I. Optimizing the teaching/learning experience in fashion education //Advances in Intelligent Systems and Computing.-2018.- 596.-p.320-327
10. Christel D.A. (2018) Fat fashion: Fattening pedagogy in apparel design // Fat Studies.-2018.- 7(1).-p. 44-55
11. Божко Н. М. Міжкультурна компетентність та успішність навчального процесу у ВНЗ // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. - 2013. - Вип. 30. - С. 513-518.
12. Сафонова І. О. Діалог культур на аксіологічних засадах – мета – принцип формування міжкультурної компетентності // Духовність особистості. - 2013. - Вип. 3. - С. 146-157.
13. Зимогляд Н. С. Процедурні моделі змісту навчання проектуванню швейних виробів майбутніх дизайнерів одягу // Новий Колегіум. - 2012. - № 3. - С. 61-67.
14. Попова Т. І. Розвиток професійно-творчих умінь у майбутніх дизайнерів одягу // Проблеми інженерно-педагогічної освіти. - 2013. - № 38-39. - С. 326-332.
15. Kitova E.T. Humanization and humanitarization of engineering education. // Advances in Intelligent Systems and Computing.-2018.- 677.-p. 61-67
16. Kashekova I.E., Kolosova S.N. In continuation of the discussion about ratio science and human knowledge in the education of modern man. // International Journal of Environmental and Science Education.-2016.- 11(18),932.- p. 12593-12603
17. Zhang Y., He Y. Analysis on the modeling and technology of cross embroidery pattern in the women's upper outer garment of Miao nationality in Huaxi // Guizhou Province Journal of Silk.- 2018.-55(8).-p.94-111.

18. Tyukhtenyeva S.P. Ethnic entrepreneurship without migration: The cases of Tuva and Kalmykia // New Research of Tuva.- 2018.-(2).-p. 149-167.
19. Belanger E. Using US Tuning to effect: The American Historical Association's Tuning Project and the first year research paper // Arts and Humanities in Higher Education.-2017.- 16(4).-p. 385-402
20. Shippmann J. S., Ash R. A., Battista M., Carr L., Eyde L. D., Hesketh B., Kehoe J., Pearlman K., Sanchez J. I. (2000). The practice of competency modeling// Personnel Psychology.-2000.- 53.-p. 703–740.
21. Tschimmel K., Santos J. (2018) How designers can contribute to education: Innovating educational systems through design thinking // Advances in Intelligent Systems and Computing .-2018.-824 .-p. 2098-2107
22. Graessler I., Hentze J., Oleff C. Systems engineering competencies in academic education : An industrial survey about skills in systems engineering // 13th System of Systems Engineering Conference, SoSE.-2018.- 8428741.-p. 501-506.
23. Söderlundh H. Internationalization in the Higher Education Classroom: Local Policy Goals Put Into Practice Journal of Studies in International Education .-2018.-22(4).-p. 317-333
24. Wahlström N., Alvunger D., Wermke W. Living in an era of comparisons: comparative research on policy, curriculum and teaching Journal of Curriculum Studies .-2018.- 50(5).-p. 587-594
25. Xu J. Measuring "Spoken Collocational Competence" in Communicative Speaking Assessment // Language Assessment Quarterly.-2018.- 15(3).-p. 255-272
26. Nargis Armelia L. Optimizing EFL learners' communicative competence through short movie project // Asian EFL Journal .-2018.- 20(5). -p. 201-208
27. Sarwari A.Q., Wahab M.N., Mat Said M.H., Abdul Aziz N.A. Assessment of the characteristics of interpersonal communication competence among postgraduate students from different cultures // Journal of Intercultural Communication.- 2018.-(47).- p. 67-78
28. Makhmutova E.N., Andreeva M.M., Dmitrenko T.A. Social-psychological training as a tool to foster communicative competency of students specialising in management // Academy of Management Review Integration of Education.-2018.- 22(1).-p. 91-106
29. Henderson, L.S., Stackman, R.W., Lindekilde, R. Why cultural intelligence matters on global project teams // International Journal of Project Management.-2018.- 36(7).- p. 954-967
30. Earley P. Christopher. Redefining interactions across cultures and organizations: moving forward with cultural intelligence. // In B. M. Staw. Research in Organizational Behavior 24. R. M. Kramer. Oxford: Elsevier. -2002.pp. 271-299.
31. da Silva J.R., Ribeiro C., Lopes J.C. Usage-driven Dublin core descriptor selection: A case study using the dendro platform for research dataset description // Lecture Notes in Computer Science (including subseries Lecture Notes in Artificial Intelligence and Lecture Notes in Bioinformatics).-2016.- 9819 LNCS.- p. 27-38.

REFERENCES

1. Lang C., Armstrong C.M.J. Fashion leadership and intention toward clothing product-service retail models // Journal of Fashion Marketing and Management .-2018.-22(4).- p. 571-587
2. Deardorff D.K., Arasaratnam-Smith L.A. Intercultural competence in higher education: International approaches, assessment and application Intercultural Competence in Higher Education: International Approaches, Assessment and Application/ London and New York: Rotledge. Taylor&Francis group.-2017.- 312p.
3. Lantz-Deaton C. Internationalisation and the development of students' intercultural competence // Teaching in Higher Education.-2017.-22(5).- p. 532-550
4. Betty Leask Internationalizing the Curriculum (Internationalization in Higher Education Series London: Rotledge. Taylor&Francis group.-2015.- 128 p.
5. David Killick Developing the Global Student: Higher education in an era of globalization (Internationalization in Higher Education Series). London, United Kingdom: Taylor & Francis Ltd.-2014.- 214 p.
6. Lang C., Cacciattolo M., Kidman G. The global education practicum: perspectives from accompanying academics // Asia-Pacific Journal of Teacher Education.-2017.- 45(2).- p. 145-161
7. Hua Z., Handford M., Young T.J. Framing interculturality: a corpus-based analysis of online promotional discourse of higher education intercultural communication courses // Journal of Multilingual and Multicultural Development.-2017.- 38(3).-p. 283-300

8. Henderson L.S., Stackman R.W., Lindekilde R. Why cultural intelligence matters on global project teams // International Journal of Project Management.-2017.- 36(7).- p. 954-967
9. Ribeiro M., Simões I. Optimizing the teaching/learning experience in fashion education //Advances in Intelligent Systems and Computing.-2018.- 596.-p.320-327
10. Christel D.A. (2018) Fat fashion: Fattening pedagogy in apparel design // Fat Studies.-2018.- 7(1).-p. 44-55
11. Bozhko N. M. Mizhkul`turna kompetentnist` ta uspishnist` navchal`nogo procesu u VNZ // Pedagogika formuvannya tvorchoyi osoby`stosti u vy`shhij i zagal`noosvitnij shkolax. - 2013. - Vy`p. 30. - p. 513-518.
12. Safonova I. O. Dialog kul`tur na aksiologichny`x zasadax – meta – pry`ncy`p formuvannya mizhkul`turnoyi kompetentnosti // Duxovnist` osoby`stosti. - 2013. - Vy`p. 3. - p. 146-157.
13. Zy`moglyad N. S. Procedurni modeli zmistu navchannya proektuvannyu shvejny`x vy`robiv majbutnix dy`zajneriv odyagu // Novy`j Kolegium. - 2012. - № 3. - p. 61-67.
14. Popova T. I. Rozvy`tok profesijno-tvorchy`x umin` u majbutnix dy`zajneriv odyagu // Problemy` inzhenerno-pedagogichnoyi osvity`. - 2013. - № 38-39. - p. 326-332.
15. Kitova E.T. Humanization and humanitarization of engineering education. // Advances in Intelligent Systems and Computing.-2018.- 677.-p. 61-67
16. Kashekova I.E., Kolosova S.N. In continuation of the discussion about ratio science and human knowledge in the education of modern man. // International Journal of Environmental and Science Education.-2016.- 11(18),932.- p. 12593-12603
17. Zhang Y., He Y. Analysis on the modeling and technology of cross embroidery pattern in the women's upper outer garment of Miao nationality in Huaxi // Guizhou Province Journal of Silk.- 2018.-55(8).-p.94-111.
18. Tyukhtenyeva S.P. Ethnic entrepreneurship without migration: The cases of Tuva and Kalmykia // New Research of Tuva.- 2018.-(2).-p. 149-167.
19. Belanger E. Using US Tuning to effect: The American Historical Association's Tuning Project and the first year research paper // Arts and Humanities in Higher Education.-2017.- 16(4).-p. 385-402
20. Shippmann J. S., Ash R. A., Battista M., Carr L., Eyde L. D., Hesketh B., Kehoe J., Pearlman K., Sanchez J. I. (2000). The practice of competency modeling// Personnel Psychology.-2000.- 53.-p. 703–740.
21. Tschimmel K., Santos J. (2018) How designers can contribute to education: Innovating educational systems through design thinking // Advances in Intelligent Systems and Computing .-2018.-824 .-p. 2098-2107
22. Graessler I., Hentze J., Oleff C. Systems engineering competencies in academic education : An industrial survey about skills in systems engineering // 13th System of Systems Engineering Conference, SoSE.-2018.- 8428741.-p. 501-506.
23. Söderlundh H. Internationalization in the Higher Education Classroom: Local Policy Goals Put Into Practice Journal of Studies in International Education .-2018.-22(4).-p. 317-333
24. Wahlström N., Alvunger D., Wermke W. Living in an era of comparisons: comparative research on policy, curriculum and teaching Journal of Curriculum Studies .-2018.- 50(5).-p. 587-594
25. Xu J. Measuring "Spoken Collocational Competence" in Communicative Speaking Assessment // Language Assessment Quarterly.-2018.- 15(3).-p. 255-272
26. Nargis Armelia L. Optimizing EFL learners' communicative competence through short movie project // Asian EFL Journal .-2018.- 20(5). -p. 201-208
27. Sarwari A.Q., Wahab M.N., Mat Said M.H., Abdul Aziz N.A. Assessment of the characteristics of interpersonal communication competence among postgraduate students from different cultures // Journal of Intercultural Communication.- 2018.-(47).- p. 67-78
28. Makhmutova E.N., Andreeva M.M., Dmitrenko T.A. Social-psychological training as a tool to foster communicative competency of students specialising in management // Academy of Management Review Integration of Education.-2018.- 22(1).-p. 91-106
29. Henderson, L.S., Stackman, R.W., Lindekilde, R. Why cultural intelligence matters on global project teams // International Journal of Project Management.-2018.- 36(7).- p. 954-967
30. Earley P. Christopher. Redefining interactions across cultures and organizations: moving forward with cultural intelligence. // In B. M. Staw. Research in Organizational Behavior 24. R. M. Kramer. Oxford: Elsevier. -2002.pp. 271-299.
31. da Silva J.R., Ribeiro C., Lopes J.C. Usage-driven Dublin core descriptor selection: A case study using the dendro platform for research dataset description // Lecture Notes in Computer Science (including subseries Lecture Notes in Artificial Intelligence and Lecture Notes in Bioinformatics).-2016.- 9819 LNCS.- p. 27-38

RIABCHIKOVA KATERYNA

MODEL OF FORMATION OF INTERCULTURAL COMPETENCE FOR FUTURE FASHION DESIGNERS

The developed model of the formation of intercultural competence can increase the effectiveness of training specialists in the field of design of clothing in the direction of their possible work in a globalized world in other cultures. The target component of the model is determined by the modern requirements for mobility in view of Ukraine's global aspirations. The stimulatory and motivational component includes the basic needs of the person, general and professionally specific motives. The content element envisages a number of disciplines that can be structured according to levels and purpose in the form of a rectangular matrix, level of practical training, algorithmized in the order of formation of intercultural competence, descriptors of intercultural competence, including knowledge, skills, communication, autonomy, and responsibility. The operational and activity component of the model for the development of intercultural competence determines the methods, forms and means of learning and is based, first of all, on innovative approaches, in particular interactive online student meetings, intercultural business games, and the organization of transnational projects. Expert evaluation is to be the basis of the evaluation-productive component, and in some cases such evaluation can be organized by students of another culture in the process of intercultural communication.

***Key words**: intercultural competence, fashion design, descriptors, cultural intelligence, model of competence formation.*

Одержано 11.09.2018р.